

20170721321

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ

Врз основа на член 396 став 1 алинеја 3 од Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 169/15, 226/15 и 55/16), министерот за внатрешни работи во согласност со министерот за образование и наука донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА ПРОГРАМАТА ЗА НАЧИНОТ НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИСПИТИ ЗА ПРОВЕРКА НА ЗНАЕЊЕ ЗА ДОБИВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА КОНТРОЛОР, ИСПИТУВАЧ ПО НАСТАВНА ПРОГРАМА СООБРАЌАЈНИ ПРАВИЛА И ПРОПИСИ (ТЕОРЕТСКИ ДЕЛ) И ИСПИТУВАЧ ПО НАСТАВНА ПРОГРАМА УПРАВУВАЊЕ СО ВОЗИЛА (ПРАКТИЧЕН ДЕЛ)

Член 1

Со овој правилник се пропишува Програмата за начинот на спроведување на испити за проверка на знаење за добивање на лиценца за контролор, испитувач по наставна програма сообраќајни правила и прописи (теоретски дел) и испитувач по наставна програма управување со возила (практичен дел).

Член 2

Програмата од членот 1 од овој правилник е дадена во Прилог и е составен дел од овој правилник.

Член 3

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.20-7000/1
29 мај 2017 година
Скопје

Министер за образование
и наука,
Пиштар Лутфиу, с.р.

Бр. 1311-31256/1
9 мај 2017 година
Скопје

Министер
за внатрешни работи,
д-р **Агим Нухиу, с.р.**

Прилог

П Р О Г Р А М А ЗА НАЧИН НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИСПИТИ ЗА ПРОВЕРКА НА ЗНАЕЊЕ ЗА ДОБИВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА КОНТРОЛОР, ИСПИТУВАЧ ПО НАСТАВНА ПРОГРАМА СООБРАЌАЈНИ ПРАВИЛА И ПРОПИСИ (ТЕОРЕТСКИ ДЕЛ) И ИСПИТУВАЧ ПО НАСТАВНА ПРОГРАМА УПРАВУВАЊЕ СО ВОЗИЛА (ПРАКТИЧЕН ДЕЛ)

ТЕОРЕТСКИ ДЕЛ

А. Општи прашања:

1. Прописи за безбедноста на сообраќајот на патиштата и

2. Значење на одделни изрази што се употребуваат во прописите за безбедност на сообраќајот на патиштата.

Б. Правила на сообраќајот:

1. Општи одредби за поведението на учесниците во сообраќајот на патиштата;
2. Дејствија со возило во сообраќајот:
 - утврдување на условите за изведување дејствија со возилото во сообраќајот;
 - вклучување на возилото во сообраќајот и
 - промена на начинот и правецот на движење.
3. Движење на возило по пат:
 - страна на движење;
 - движење на возило на пат со повеќе сообраќајни ленти;
 - свртување надесно или налево;
 - полукружно свртување и
 - движење наназад.
4. Брзина на движењето:
 - проценување на сообраќајните услови на патот и прилагодување на брзината на движењето на возилото;
 - ограничување на брзината на движењето и
 - опасности што настануваат поради нагло намалување, зголемување на брзината на движењето и погрешна проценка на растојанието и растојанието во движење во однос на другите возила.
5. Свртување;
6. Првенство на минување:
 - при свртување налево;
 - во однос на возила што се движат по шини;
 - на пат што е означен со сообраќаен знак како пат со првенство за минување;
 - при пресекување на велосипедска патека или лента и
 - на крстосница.
7. Сообраќај на крстосница:
 - поим и поделба на крстосниците;
 - прилагодување на брзината на движењето на возилото;
 - навремено престојување заради свртување налево или надесно и
 - постапување спрема светлосните сообраќајни знаци и знаците што ги даваат униформираниите полициски службеници во сообраќајот.
8. Разминување;
9. Наизменично пропуштање на возила;
10. Престигнување и обиколување:
 - општи правила за престигнување и обиколување;
 - начин на изведување на престигнувањето и обиколувањето на возила, пречки и други објекти на патот и
 - опасности што настануваат поради непрописно и неправилно престигнување и обиколување.
11. Употреба на звучни и светлосни знаци за предупредување;
12. Запирање и паркирање:
 - начин и услови за запирање и паркирање во сообраќајот на патот;
 - забрана за запирање и паркирање;
 - паркирање на паркиралиште и
 - опасности на патот заради непрописно запирање и паркирање.
13. Влечење на возила;

14. Употреба на светла во сообраќајот:
 - употреба на светла ноќе;
 - употреба на светла дење и во услови на намалена видливост и
 - потешкотии на адаптацијата на видот на нееднаквата осветленост на патот.
15. Растојание меѓу возилата;
16. Сообраќај на трамваи и на други возила на шини;
17. Сообраќај на велосипеди со мотор, лесни трицикли, трицикли, лесни четирицикли, четирицикли, мотоцикли, работни машини, мотокултиватори и запрежни возила;
18. Движење на добиток на патот;
19. Движење на пешаци по патот;
 - правила за движење на пешаците;
 - односот на возачите кон пешаците и
 - пресекување на колона пешаци.
20. Сообраќај на премин на пат преку железничка пруга;
21. Сообраќај на автопат и на пат резервиран за сообраќај на моторно возило:
 - вклучување и начин на движење;
 - забрана на движење на определени категории на возила, ограничување на брзината и
 - начин на запирање и полукружно свртување.
22. Сообраќај во тунел;
23. Сообраќај на возила под придружба и со право на првенство на минување и односот на возачите спрема нив;
24. Товар на возилото:
 - сместување на товарот и
 - означување на товарот.
25. Превоз на лица и товар со моторни и приклучни возила и со возило што го влече трактор и мотокултиватор;
26. Превоз на патници со моторно возило од “Д“ категорија;
 - начин на превоз на патниците (линиски, вонлиниски) и
 - фактори кои влијаат на безбедноста и превоз на патниците.
27. Превоз на ученици и деца (означување на возилото и мерки на претпазливост);
28. Димензии, дозволени габарити, осовински притисоци и вкупна маса на товарните и приклучните возила;
29. Специфичноста во превозот на товарот со моторни и приклучни возила:
 - сместување и прицврстување на товарот;
 - означување на товарот што го преминува габаритот на возилото;
 - ограничување на брзината на движењето и
 - документација за превоз на товарот.
30. Превоз на лица со возила во просторот за сместување на товар:
 - превоз на лица со товарни моторни возила без одобрение и со одобрение;
 - опрема на возилата и контрола на техничката исправност;
 - оптеретување на возилото и право на управување со возилото и
 - брзина на движењето.
31. Траење на времето на управувањето со моторно возило:
 - работно време, одмор на возачите;
 - начин на работа на посадата на возилото и
 - евиденции за спроведеното работно време, одморот и прекините на возењето.
32. Превоз на опасни материи со моторни и приклучни возила:
 - класификација на опасните материи;
 - услови кои што мораат да ги исполнат возилата за превоз;
 - означување на возилата, уреди, прибор и опрема на возилата;

- должност на посадата на возилата и
- брзината на движењето на возилото и слично.
- 33. Пробно возење и сообраќај на возила со пробни таблици;
- 34. Вонреден превоз;
- 35. Уреди и опрема за товарни моторни возила и автобуси;
- 36. Улога и функционирање на серво управувачот, тахографот, влечниот уред за спојување на влечното и приклучното возило;
- 37. Проверка на техничката исправност на возилото и отклонување на неисправноста:
 - пред секоја употреба;
 - подготвување на возилото за посебни временски услови и долги релации и
 - подготвување на возилото за редовен и превентивен технички преглед.
- 38. Спортски и други приредби на пат и
- 39. Управување со возило ноќе и под неповолни временски услови (висока и ниска температура, намалена видливост, дожд, снег, голомразица, ветер, магла, одрони на камења и слично).

В. Сообраќајни знаци и знаци што ги даваат полициски службеници:

1. Поим, улога и значење на сообраќајните знаци за безбедно и уредно одвивање на сообраќајот;
2. Поделба на сообраќајните знаци (вид, форма, боја, значење);
3. Знаци за опасност (форма, боја и значење);
4. Знаци за изречни наредби (група, форма, боја и значење);
5. Знаци за известување (форма, боја и значење);
6. Дополнителни табли;
7. Светлосни сообраќајни знаци и светлосни ознаки;
8. Ознаки на коловозот (видови и значење);
9. Обележување на премин на пат преку железничка пруга;
10. Обележување на работи и пречки на патот и
11. Знаци што ги даваат униформирани полициски службеници при вршење на контрола и регулирање на сообраќајот (вид, начин на давање и нивно значење).

Г. Опасности и последици кои настануваат поради непрописно или неправилно преземање на дејствија во сообраќајот на патиштата:

1. Пребрзо возење (движење со возило со недозволена брзина во населено место);
2. Непригодна брзина на движењето на возилото спрема особините и состојбата на патот, видливоста, атмосферските прилики, состојбата на возилото и товарот, густината на сообраќајот и на другите сообраќајни услови;
3. Погрешна проценка на брзината на движењето и оддалеченоста на возилата што се движат од спротивна или во иста насока пред или зад возилото;
4. Непочитување на прописите за страната на движењето;
5. Непочитување на правилата за првенство на минување на раскрсница или погрешна проценка на сообраќајната ситуација за примена на правилата за првенство на минување на раскрсница;
6. Престигнување и обиколување на пат каде што нема доволен простор за безбедно и уредно престигнување и обиколување;
7. Престигнување на возило кое се доближува кон пешачки премин или застанало пред пешачки премин заради пропуштање на пешаци;
8. Запирање на возило на коловоз, во кривина и во близина на врв на преслап, каде прегледноста е недоволна, или запирање на коловоз ноќе и без соодветно обележување и обезбедување;

9. Непочитување на сообраќајните знаци;
10. Непрописно влечење на возила и
11. Непрописна употреба на светла.

Д. Негативно влијание на некои фактори врз безбедноста на сообраќајот на патиштата:

1. Здравствена состојба за управување со моторно возило (акутни и хронични заболувања што имаат влијание врз способноста на возачот);
2. Нарушени психофизички особини од значење за способноста на возачот за управување со возило, острина на вид, слух, визуелно внимание, рефлекси, рамнотежа, перцепција, мислење, вештина, емоција, реакција и слично);
3. Алкохол и безбедноста на сообраќајот (степен на пијанство и нивното негативно влијание врз психо-физичките особини, функциите и однесувањето на возачот);
4. Заморот и безбедноста на сообраќајот (видови и знаци на замор, одмор, должина на траење и начин на користење на одмор) и
5. Лековите, дрогата и безбедноста на сообраќајот (штетни влијанија на определени лекови и дрогата врз психофизичките особини на возачот).

Ѓ. Возачи на возила на моторен погон

1. Услови за управување со возила (правни, здравствени и психофизички);
2. Оспособување на возачи на моторни возила;
3. Стекнување право на управување со возило на моторен погон;
4. Возачка дозвола:
 - категорија на моторни возила за кои се издава возачката дозвола;
 - важност и продолжување важноста на возачката дозвола;
 - издавање нова возачка дозвола наместо загубената или дотраена;
 - одземање на возачка дозвола;
 - меѓународна возачка дозвола и
 - превод на странска возачка дозвола.
5. Одговорност на возачите:
 - кривична;
 - прекршочна и
 - материјална.

Е. Уреди на моторното возило што се од значење на безбедноста на сообраќајот на патиштата:

1. Значење на техничката исправност на возилото од аспект на безбедноста на сообраќајот на патиштата;
2. Обврска и услови за регистрација на возила на моторен погон;
3. Технички преглед на моторни и приклучни возила;
4. Исклучување на возило од сообраќај;
5. Отстранување од пат на дефектно и оштетено возило;
6. Опрема на мотоцикл (заштитен шлем);
7. Уреди за управување со возилото (улога, функционирање, пропишани услови за исправност);
8. Уреди за сопирање (улога, функционирања, пропишани услови за исправност);
9. Уреди за осветлување на патот и за давање на светлосни знаци (улога, пропишани услови);
10. Уреди за нормална видливост (улога, видови, пропишани услови);
11. Уреди за спојување на влечно и приклучно возило (улога, пропишани услови);

12. Пневматици на возило (видови, пропишани услови);
13. Сигурносни појаси (улога, значење и користење) и
14. Опрема за патнички возила и трактори.

Ж. Хумани односи и солидарност спрема другите учесници во сообраќајот:

1. Општествени норми (правни, технички, морални и обичајни) кои ја обликуваат сообраќајната етика;
2. Морално поведение, однесување и солидарност во сообраќајот на патиштата спрема другите учесници:
 - сообраќајни средства-возила;
 - патот и објектите на него и
 - сообраќајните знаци и службените лица кои вршат контрола и регулирање на сообраќајот.
3. Надлежност за вршење на контрола и регулирање на сообраќајот на патиштата;
4. Посебни овластувања на униформираните полициски службеници во контролата и регулирањето на сообраќајот на патиштата;
5. Посебни односи, обврски и постапки кон немоќни лица (деца, старци, болни, изнемоштени, инвалиди, слепи и др.) и
6. Должности во случај на сообраќајна незгода:
 - за учесникот во сообраќајната незгода и
 - за возачи и лица кои се затекнати или наишле на местото на сообраќајната незгода.

3. Психологија и култура во сообраќајот

1. Човекот како фактор за безбедност во сообраќајот:
 - психички процеси, особини и состојби;
 - неврофизиолошки основи на доживувањето и однесувањето;
 - осет;
 - перцепција;
 - учење;
 - помнење;
 - заборавање;
 - мислење;
 - емоции и
 - мотивација.
2. Социокултурни аспекти на однесувањето во сообраќајот:
 - личност – поим и структура;
 - важност на особините на личноста за однесувањето во сообраќајот;
 - развивање хумани односи во сообраќајот и
 - сообраќаен морал.
3. Психологија на комуникација во сообраќајот:
 - социјална интеракција;
 - вербална и невербална комуникација во сообраќајот;
 - фрустрации и конфликти и
 - поим за група, групни процеси и раководење со група.
4. Нарушување на безбедноста во сообраќајот:
 - влијание на надворешните фактори врз безбедноста во сообраќајот;
 - влијание на внатрешните фактори врз безбедноста во сообраќајот;
 - влијание на алкохолот, лековите, пушењето и наркотиците врз возачите и
 - ментални растројства како фактор за нарушување на безбедноста во сообраќајот.